

109829

ŠOLSKI RED

za učence in učenke
ljudskih šol
kranjskega in
radovljiškega
šolsk. okraja

1911-1918

[Pred 1918]

Tisk „Tisk. društva“ v Kranju

109829

109829,

FLC 1143 / 10/51

I. Vstop v šolo.

1. Ako otrok, ki je dosegel za šolo godno starost, iz kateregakoli tehtnega razloga ob sprejemnem času ne more priti v šolsko poslopje, ali ako so roditelji ali njih namestniki zadržani priti tja, je moči otroka zgласiti po kaki drugi odrastli osebi ali začasno tudi pismeno. Zakonita dolžnost hoditi v ljudsko šolo se začinja z dopolnjenim šestim letoim starosti in traja do dopolnjenega štirinajstega leta starosti.

2. Slučajne bolezni otrok, njih telesne napake, slabe razvade, revščina i. t. d., naj se naznanijo že pri vpisovanju.

3. Dolžnost roditeljev ali njih namestnikov je, da še pred prvim šolskim dnevom preskrbe učencem (učenkam) potrebne šolske knjige in druge šolske priprave.

4. Ako se morā otrok, ki je v šoli obvezni starosti, zaradi kake duševne ali težke telesne napake začasno ali trajno oprostiti od hoje v šolo, presoja c. kr. okrajni šolski svet; ako se pojavijo dvomi, se zahteva predložitev zdravniškega spričevala.

5. Ako niso otroci v prvih osmih dneh šolskega leta sprejeti v šolo, opozori krajni šolski svet roditelje ali njih namestnike na njih dolžnost.

Ako ne pošljejo potem v treh dneh otroka v ljudsko šolo, zapadejo kazni od 2 do 10 K, ako pa ne morejo plačati, se obsodijo v zapor do 24 ur.

6. Ako naj prestopi otrok vsled preselitve v drugo šolo, morajo roditelji ali njih namestniki o tem prej obvestiti voditelja šole in razrednika, da vpiše v šolsko naznanilo čas in vzrok odglasa in mu potem **izroči** šolsko naznanilo. Obenem mora učenec (učenka) izročiti ubožne knjige in knjige iz šolarske knjižnice, ako jih ima od šole izposojene.

II. Vedenje v šoli.

a) Pred poukom.

1. Šolska vrata se odpro četrť ure pred začetkom pouka. Kdor pride prej, naj mirno čaka, da se odpro vežna vrata.

2. Ob mrzlem in deževnem vremenu je spustiti otroke tudi že prej v šolsko poslopje, da se ne premočijo ali ne zmrzujejo na prostem, ako so prišli prezgodaj.

3. Ob vstopu v šolsko poslopje je vsako dirjanje in razgrajanje kakor tudi postavljanje po hodnikih in stopnicah prepovedano.

4. V veži in pred šolskimi sobami si ostrgajo otroci črevlje, po zimi pa otresejo obleko in pokrivalo, ako je osneženo.

5. Preden odpre učenec šolske duri, se odkrije. Ko vstopi v šolsko sobo, pozdravi navzočega učitelja.

6. V šolski sobi, oziroma na hodniku, odloži učenec obleko na določeno mesto. Ne obešaj obleke na kljuke svojih součencev! Pazi, da ne pomečeš svoje in druge obleke po tleh!

7. Učenci sedejo na odkazane prostore, zložijo šolske priprave pod klopi, pregledajo in ponovno domače naloge in se sploh pripravljajo na pouk.

8. Učenec ne sme nikdar svojevoljno zapustiti svojega prostora.

b) Med poukom.

1. Kadar se da (z zvoncem ali drugače) znamenje za začetek pouka, vsi učenci (učenke) tiho vstanejo in stojijo ravno **ob** svojih klopih, po molitvi sedijo šele na učiteljevo znamenje.

2. Če vstopi učitelj ali kakšna druga uradna oseba v šolsko sobo, ga pozdravijo učenci s tem, da tiho vstanejo; nato stojijo toliko časa, da se jim ukaže sedeti.

3. Vse opravičbe od strani učencev glede zamujenih šolskih dni, bolezni, doma pozabljenih šolskih priprav, nespisanih domačih nalog i. t. d. se imajo izvršiti pred poukom s tem, da dotični učenci obstoje, ko ostali sedijo, in na učiteljevo vprašanje kratko in razločno povedo svojo opravičbo ali naznanilo.

4. Med poukom sedé učenci mirno in v ravnih vrstah; roke imajo **na klopi** vedno, noge na tleh. Oziranje, šepetanje, ropotanje in vsako drugo motenje pouka je prepovedano. Vso svojo pozornost obračaj na pouk!

5. Ako je učenec poklican, stopi tiho iz klopi in stoji ravno **ob** klopi. Na učiteljevo vprašanje odgovarjaj glasno — a brez kričanja — počasi in razločno!

6. Prišepetavanje je strogo prepovedano.

7. Če je učenec poklican k tabli, ali če sploh zapusti z učiteljevim dovoljenjem svoj prostor, naj hodi tiho; ko pride mimo učitelja, se nalahno prikloni. Če gre učenec iz šolske sobe, mora duri tiho in rahlo odpirati in zapirati.

8. Na stranišče sme iti učenec med poukom praviloma le v sili **brez dovoljenja**; vendar naj se otrok navadi, da opravi potrebo vobče v učnem odmoru.

9. Vsako učiteljevo povelje se izvrši točno.

10. Pri molitvi, petju in govorjenju v zboru naj učenci ne vpijejo.

c) V odmoru.

1. Pri razdeljenem pouku je po vsaki učni uri 5 minut, po drugi učni uri pa 15 minut odmora. Odmori so namenjeni oddihu in razvedrilu.

2. V odmoru po drugi učni uri se spuščajo učenci na stranišče, in to po redu, ki ga določ domača učiteljska konferenca.

3. Stranišča naj bodo posebno snažna; stopati na desko, jo onesnažiti in omočiti, po stenah pisati in mazati je strogo prepovedano.

4. Ob lepem in toplem vremenu se peljejo otroci tistih razredov, kjer traja pouk več kakor dve uri, na šolsko dvorišče, šolski vrt ali na prosto v šolsko obližje.

5. Jest je dovoljeno učencem le v četrturnem odmoru po drugi učni uri. Jest je dovoljeno le kruh, izjemoma kakšno drugo jed, ako to dovoli razrednik.

Prepovedano pa je jesti jedila, ki se ž njimi onesnažijo ali nasmete tla, kakor kostanj, orehe, lešnike i. t. d., ali pa taka, ki razširjajo neprijeten duh.

6. Na stranišču naj učenci ne jedo.

7. Kruhove drobtine in drugi ostanki jedil naj se skrbno pobero in devajo v posebno posodo, in to zlasti pozimi, ko ostanejo učenci v odmoru po drugi dopoldanski uri v šolskem poslopju. Te ostanke jedil nese v to od razrednika določeni učenec potresat ptičem na prostor, ki je za to določen.

č) Po pouku.

1. Ob sklepu pouka odmolijo učenci (učenke), pospravijo na učiteljevo povelje svoje šolske priprave, vzamejo svoja oblačila po redu, ki ga določi učitelj, stopijo po določenem redu v pare in

odidejo na učiteljevo povelje mirno in v vrstah iz razreda.

2. Knjige, zvezke in druge šolske priprave svojevoljno puščati v šoli pod klopjo ni dovoljeno.

3. Po stopnicah gredo počasi in ob zidu, da ostane prazen prostor ob držajih. Govoriti tu ni dovoljeno.

4. Razredi ne smejo predolgo čakati na hodnikih, oziroma na stopnicah, da s tem ne ovi-
rajo drugih razredov. Prehitavati razredov na
hodnikih ali stopnjicah se ne sme.

5. V šolski veži se vstopijo učenci v ravno
vrsto, kjer se dečki odkrijejo, deklice pa priklo-
klonijo; na dano povelje se mirno in tiho raz-
idejo. Postavljanje in razgrajanje pred šolskim po-
slopjem je prepovedano.

III. Vedenje zunaj šole.

1. Tudi zunaj šole se vedi lepo! Bodi vlju-
den, postrežljiv, ne nagajaj nobenemu, ne draži
psov in ne muči živali! Tuje reči pusti v miru!

2. Ne razdiraj gnezd, pozimi potresaj pticem
zrna in drobtinice, ako moreš!

3. Elektriških žic se ne dotikaj, ker je to
dostikrat smrtnonevarno!

4. Ne piši s kredo, svinčnikom ali drugimi
rečmi po zidovih, plotih i. t. d. in ne poškoduj

jih na druge načine! Tudi ne poškoduj javnih nasadov, umetniških in prirodnih spomenikov, koristnih živali in rastlin. Ne lovi ptičev! Ne draži psov!

5. Starih, pohabljenih ali bolnih ljudi ne zasmeuj, pijancev in umobolnih ne draži!

6. V bližini šole in cerkve in na prostorih, kjer bi oviral promet, se ne igray! Metanje kamnov, kepanje in drsanje po cestah in pešpotih in vsako igranje za denar ali denarno vrednost je strogo prepovedano.

7. Beračenje učencem ni dovoljeno.

8. Ne nosi nobenega orožja!

9. Ne kadi in ne pljuvaj na tla!

10. Ne pij opojnih pijač!

11. Prodajanje raznih predmetov po ulicah in gostilnah ali kavarnah, kakor cigar, kruha, cvetic i. t. d. ter postavljanje kegljev je učencem prepovedano. V gostilno smejo otroci hoditi le v spremstvu roditeljev ali njih namestnikov in le podnevi.

12. Sodelovanje učencev v javnih predstavah i. t. d. je dovoljeno le izjemoma. Dovoljenje daje šolsko oblastvo; take prošnje pa vlagajo roditelji ali njih namestniki pri šolskem vodstvu.

13. Učitelje (učiteljice) in druge znane osebe lepo pozdravljaj!

14. Za pouk se redno pripravljaj vsak dan. Domače naloge spisuj snažno in skrbno! Zvezke imej v mapi!

15. Po odzvonitvi „Avemarija“ ostajaj doma.

16. V stanovanju, kjer so nalezljive bolezni, ne hodi!

17. Tudi doma se lepo vedi, hitro ubogaj in spoštuj očeta in mater!

IV. Vedenje v cerkvi.

1. Vobče se vedi v cerkvi, kakor določi veroučitelj; sicer si pa zapomni še to-le:

2. Ob vstopu v cerkev se pokropi, prekrižaj in poklekni pred Najsvetejšim! Hodi počasi na odkazani prostor in ne zastajaj pri vratih!

3. Ne oziraj se in ne šepetaj, da ne motiš drugih! Glej na oltar, oziroma na prižnico in pazi na sveto opravilo!

4. Hodi k maši in drugim cerkvenim opravilom vsaj ob nedeljah in zapovedanih praznikih. Kadar bodo v tem oziru izdale šolske oblasti drugačne odredbe, se pa ravnaj po istih. V cerkvi nikdar ne pozabi, da si v hiši svojega Stvarnika in Odrešenika!

5. Od svetega opravila se vrni spoštljivo in počasi! Ne drenjaj se med odhajajoče in rajši malo počakaj!

V. Splošne naredbe.

1. Tudi doma se lepo vedi, hitro-ubogaj in spoštuj očeta in mater! Ljubi brate in sestre, tudi imej posle v časti! Sosedom ne nagajaj, temveč jim bodi prijazen in postrežljiv!

2. Tujci prihajajo k nam z zaupanjem ter občudujejo lepoto naših krajev in še drugo; zato bodi tujcem posebno prijazen in postrežljiv! Ne nagajaj kolesarjem in avtomobilistom!

3. Učenci in učenke se morajo pokoriti vsem naredbam, ki jih ukrenejo šolska oblastva.

4. Prihajaj v šolo snažen, t. j. umit in počesan; predolge lase si ostriži! Obleka ne sme biti raztrgana in blatna ali prašna, perilo ne zamazano.

5. Vsak dan si umij z milom obraz, ušesa, vrat in roke! Po potrebi si umij večkrat ves život, posebno noge! Roke si pa umivaj tudi večkrat na dan, posebno pred jedjo in preden greš v šolo ali cerkev! Nohtovi morajo biti vedno snažni in ostriženi.

6. Večkrat speri usta z vodo in osnaži zobe. Bolečine v zobeh in gnjili zobje potrebujejo nujno zobozdravniške pomoči.

7. Vse šolske priprave imej snažne: knjig ne raztrganih, ne počekanih, snažno zavite; zvezke nepomečkane, svinčnike doma obrezane.

8. V šolo in cerkev prinašaj samo potrebne reči; vse nepotrebno puščaj doma! Vse nepo-

trebne reči se učencu v šoli odvzamejo in se vrnejo roditeljem ali njih namestnikom; reči brez vrednosti se uničijo.

9. Varuj šolsko lastnino, posebno razna učila, istotako lastnino svojih součencev! Za storjeno škodo si odgovoren sam in jo moraš povrniti! Ako se ne izve dotičnika, ki je povzročil škodo, jo povrne ves razred, oziroma vsa šola.

10. Ne smeti po tleh! Vsak učenec skrbi za snago pod svojo klopjo kakor tudi v obližju svoje klopi!

11. Pljuvanje po tleh je strogo prepovedano. Pljuvaj v pripravljene pljuvalnike!

12. Izposojene ubožne knjige in knjige iz šolarske knjižnice vrni nepoškodovane. Poškodovano knjigo mora dotičnik plačati; ravno tako, ako jo izgubi.

13. Ne prepiraj se s součenci in ne toži jih po nepotrebnem! Bodi vljuden ž njimi in jim pomagaj, če moreš!

14. Snovanje kakršnihkoli društev s katerikoli namenom je med učenci prepovedano, istotako vsako zbiranje denarja v katerikoli namen. Tudi zunaj šole ne sme biti učenec član kakega društva in se udeleževati društvenih zborovanj, javnih shodov in obhodov brez dovolila šolskega voditelja. Izogibati se mu je vseh javnih demonstracij. Tudi ne sme nositi nobenih znamenj katerekoli vrste. — Kinematografske predstave sme šolska mladina obiskovati le, ako so izrecno pri-

rejene za šolsko mladino in ako imajo označbo «za učence sposobno», sicer je obisk kinematografskih predstav šolski mladini prepovedan.

15. Učencem je prepovedano v šolo nositi ali v šoli prejemati kakršnekoli časopise ali periodične spise, ki niso od šolskih oblastev izrečno priporočeni.

16. Učitelji in učiteljice ne sprejemajo od otrok ali njih roditeljev nikakršnih daril.

17. Izgubljene ali najdene reči prijavi takoj svojemu razredniku!

18. Medsebojno menjavanje kakor tudi prodajanje ali kupovanje katerihkoli reči je prepovedano.

19. Med učnim časom ni dovoljeno hoditi iz šole kupovat šolskih potrebščin ali hoditi domov po pozabljene reči.

20. Med poukom ni dovoljen vstop v šolsko sobo neuradnim osebam. Roditelji ali njih namestniki naj pridejo k učitelju pred poukom ali po pouku ali v odmoru.

21. Preselitev v drugo stanovanje se mora takoj javiti razredniku, ravnotako smrt roditeljev ali njih namestnikov. Učenci, ki ne stanujejo pri roditeljih, smejo bivati le pri takih rodbinah, proti katerim ni pomislekov.

22. Svoje majhne prihranke nalagaj plodonosno v c. kr. poštne hranilnici, ali v kake drugi hranilnici; zbiraj jih v hranilnikih!

VI. Kazni.

Pri prestopku tu navedenih točk šolskega reda se kaznuje učenec (učenka):

a) z ukorom po učitelju, razredniku ali šolskem voditelju;

b) s stanjem zunaj klopi;

c) z izključitvijo od šolskih zabav ali šolskih izletov;

č) s podržanjem v šoli s primernim opravi-
lom pod nadzorstvom učiteljevim;

d) s pozivom pred učiteljsko konferenco ali
pred predsednika krajnega šolskega sveta;

e) z zapretilom izključitve;

f) z izključitvijo samo.

Ako se naloži kazen pridržka po šoli ali za-
pretila izključitve, se o tem obvestijo roditelji ali
njih namestniki.

VII. Zamude.

1. Učenec (učenka) prihajaj v določenem času k pouku. Ako prideš slučajno prepozno v šolo, ne smeš vstopiti med molitvijo v šolsko sobo. Šele po molitvi vstopi v razred, odmoli tiho »Očenaš« pred klopmi in se nato opraviči pri razredniku!

2. Zaradi slučajne majhne zamude ne ostajaj ves dan doma! Brez opravičevalnega izgovora ne sme noben učenec izostajati iz šole.

3. Če je le mogoče, naj si učenec izprosi poprej dovolila, da sme izostati, in sicer za eno uro pri učitelju dotične ure, za en dan pri razredniku, za več dni pri šolskem voditelju.

4. Naknadno naj opravičijo zamude vedno roditelji ali njih namestniki ustno ali pismeno.

5. Če je učenec dalj časa odsoten, so dolžni roditelji ali njih namestniki, da vsaj v treh dneh naznanijo razredniku vzrok zamude.

6. Za opravičevalne izgovore zamud veljajo zlasti:

a) otrokova bolezen;

b) ako zbole osebe, ki stanujejo s šolskim otrokom v istem hišnem gospodarstvu ali po okolnosti v isti hiši in je s tem združena nevarnost okužbe;

c) boleznimi roditeljev ali drugih rodbinskih udov, ako nujno potrebujejo otrokove postrežbe;

č) ako kdo v rodbini ali v sorodstvu umre ali se kaj izrednega dogodi;

d) slabo vreme, ako je otrokovo zdravje v nevarnosti;

e) tako slaba pot v šolo, da se po njej ne more hoditi.

7. Če se rabi šolski otrok za domača, kmetijska ali obrtna dela, se to ne šteje za opravičevalni izgovor.

8. Učenci, ki imajo ostudne bolezni, nalezljivo golazen ali ki so v gnusnem stanju i. t. d. naj ostanejo toliko časa doma, da ozdravijo ali se temeljito osnažijo. Učenci, ki pridejo nesnažni v šolo, se ali pošljejo domov ali se napotijo, da se takoj osnažijo zunaj šolske sobe.

9. Pri nevarnih nalezljivih boleznih se je ravnati po zdravniških naredbah.

VIII. Šolsko naznanilo in odpustnica.

1. Šolsko naznanilo je važna listina, zato ga moraš varovati, da ga ne pomažeš, raztrgaš ali celo izgubiš.

2. Kdor šolsko naznanilo izgubi ali tako pokvari, da ni več rabljivo, naznani to razredniku in prosi za prepis. Za prepis šolskega naznanila je prinesiti kolek 2 K.

3. Strogo je prepovedano na šolskem naznanilu kaj izpreminjati ali dostavljati.

4. Posebno važna listina je odpustnica (odhodnica). Skrbno jo hrani, ker jo potrebuješ v poznejšem življenju.

IX. Prestop v ponavljalno šolo.

1. Za šolsko mladino v vaseh obstoja olajšava »ponavljavna šola».

2. Kadar doseže šoloobvezni otrok dvanajsto starostno leto in je vsakdanjo šolo obiskoval že polnih šest let ter se tudi dobro naučil za vsakdanjo šolo predpisanih predmetov, kakor: verouk, branje, pisanje in računanje, sme prestopiti v ponavljavno šolo, ki traja od 16. okt. do 30. aprila.

3. Za šolsko mladino v mestih in trgih te olajšave ni.

X. Odpust iz šole.

1. Kadar doseže šoloobvezni otrok štirinajsto starostno leto, prejme ob koncu šolskega leta odpustnico. Na prošnjo njegovih roditeljev ali njih namestnikov pa se mu sme izdati odpustnico tudi takoj ob polni doseg štirinajstega starostnega leta.

2. C. kr. okrajni šolski svet sme na dobro vtemeljene prošnje roditeljev ali njih namestnikov tudi v mestih in trgih odpustiti otroke iz šole, ki so izpolnili dvanajsto starostno leto in se šolskih predmetov popolnoma naučili.

XI. Varstvo otrok.

1. V mestih in tvorniških krajih, kjer otroci pogrešajo primerne varstva doma pri roditeljih ali so zunaj šole izpostavljeni velikim nevar-

nostim, skrbi šola za bavilo in nadzorovanje otrok (otroška zavetišča, otroški vrtci, bavilišča, otroške grelnice, božičnice i. t. d.)

2. Na predlog tiste osebe, ki ji gre očetovska oblast, se sme otrok zaradi slabega нравnega vedenja odtegniti domačemu vplivu in nastaniti drugod; ali pa se sme še bolj pokvarjene otroke oddati v poboljševalnice. Pri tem posreduje skrbstveno sodišče.

3. Sirote, ki še nimajo zakonitega varuha, naznani šola skrbstvenemu sodišču, ki postavi primerne varuha. Ta oblast tudi poskrbi, da otrok doseže zadostno šolsko izobrazbo.

4. Ako je otrokova prihodnjost v nevarnosti, preskrbi skrbstveno sodišče takemu otroku, ko izstopi iz šolske obveznosti, da vstopi v kakšno učno mesto ali službo.

5. V vseh varstvenih zadevah se je obrniti na vodstvo šole, oziroma na skrbstveno sodišče.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

000000430220

000240% S180B

